

протистояння з РФ, одним з потенційних напрямів дослідження є дослідження досвіду протистояння США та СРСР у роки Холодної Війни. Так, у США існував дискурс США як полярної протилежності СРСР. [4]

Чималий інтерес також становить ревізія дискурсу “націоналізму” XIX-XX ст., представленого насамперед у працях М.Міхновського та Д.Донцова. Викладені в них імперативи зовнішньої політики та цивілізаційної приналежності, незважаючи на дискусійність окремих положень, набувають особливої актуальності у протидії нарративам радянської та російської ідеології, визначенні автентичного українського шляху та підтримці європейської інтеграції.

Дослідження таких дискурсів може слугувати основою для консолідації українського суспільства у контексті глобальних викликів, формування державної інформаційної політики тощо.

Список використаних джерел:

Артюмова, Є. С. (2012). Геополітичний дискурс європейської інтеграції. Політологічні записки, (6).

Нагорна, Л. П. (2008). Регіональна ідентичність: український контекст. ІПіЕНД ім. ІФ Кураса НАН України.

Berg, E. (1999). Writing Post-Soviet Estonia onto the Modern World. Working paper, Copenhagen Peace Research Institute, (September 18, 2000).

Dittmer, J., & Bos, D. (2019). Popular culture, geopolitics, and identity. Rowman & Littlefield.

Kurečić, P. (2015). Identity and discourse in critical geopolitics: A framework for analysis. Society & Technology Book of Papers, 2.

Пугач Сергій Олександрович

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ЗНАЧЕННЯ ГЕОГРАФІЇ / ГЕОГРАФІВ У СУЧАСНІЙ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ ВІЙНІ / КІБЕРВІЙНІ

Україна сьогодні переживає широкомасштабне військове вторгнення росії. Воно проявляється як у фізичному захопленні населених пунктів та території по всій країні, так і у постійних кібератаках на критично важливі служби та інфраструктуру. Однією із складових кібервійни є інформаційна війна проти України, яка почалася ще задовго до 2014 р.

Існує дві протилежні думки на роль медіа (соціальних мереж) у війні. Ми розглядаємо війну у широкому значенні цього слова: фізичне знищення противника, інформаційна війна, економічна війна, дипломатична та ін.

Перший підхід: соціальні медіа самі по собі не здатні спровокувати масштабні зміни, але вони можуть зіграти свою роль у загальній дестабілізації ситуації на певних територіях. Ця думка переважає на заході, й соціальні мережі розглядаються у ролі своєрідних тригерів, які здатні лише загострити вже наявні суспільні проблеми.

Другий підхід передбачає якщо не провідну, то принаймні співставну з активними бойовими діями, роль інформаційного простру у війні. Такого підходу дотримуються у росії, де більшість населення перебуває у «інформаційній бульбашці».

Має місце й інше твердження: за допомогою соціальних мереж можна стабілізувати ситуацію, мінімізувати негативні наслідки регіональних та локальних соціально-економічних проблем та конфліктів, сприяти розвитку патріотизму, поширювати корисні імперативи тощо. Основою цього повинно стати активна присутність (моніторинг) органів влади, місцевого самоврядування, громадських активістів у соціальних мережах.

Яка ж роль географічної спільноти у сучасній російсько-українській кібервійні? Що ми можемо зробити для перемоги? Ось, на нашу думку, перелік основних напрямів, де географи можуть та повинні реалізувати себе:

- дотримання елементарних правил медіаграмотності та інформаційної гігієни;
- пояснення у інформаційному просторі саме географами поточної ситуації за допомогою карт;
- ширше використання космознімків для досліджень та фіксації наслідків війни;
- розвіювання фейків за фотографіями та відео на основі просторової ідентифікації.
- мінімізації негативного впливу пропаганди, у першу чергу на місцевому локальному рівні;
- участь у різноманітних проектах кібербезпеки (наприклад StopRussiaChannel | MRIYA);
- підтримка проекту «Stop Mapaganda! Інформаційна деокупація України»;
- доведення до широкого загалу важливості географії та її значення для війни, формування патріотичної свідомості;
- ініціювання знищення російських маркерів на території України (у першу чергу перейменування вулиць);
- знайти у собі сили протидіяти російській пропаганді та знищувати у собі колоніальну свідомість.

Інформаційна складова є важливою невід'ємною частиною російсько-української війни, у яку задіяні усі ми. Для ефективної протидії російській пропаганді в українському суспільстві слід значно підвищити рівень медіаграмотності, зокрема її географічної складової.